

Til Socialministeriet**Høringsvar fra Selveje Danmark vedr. forslag til lov om socialtilsyn samt ændring af lov om social service.**

Selveje Danmark støtter helt overordnet den aftale, der er indgået mellem Folketingets partier, omkring etableringen af et nyt Socialtilsyn, og de deraf følgende ændringer af det eksisterende system.

Det er meget positivt, at man politisk, gennem aftalen, søger at finde løsninger på en række af de udfordringer og problemer, der gennem de seneste år, har vist sig i forhold til det eksisterende tilsynssystem.

Det er Selveje Danmarks primære synspunkt, at der gennem implementeringen af aftalen skal skabes et ensartet grundlag for at sætte fokus på kvalitet og udvikling i alle tilbud, hvad enten de er offentlige, selvejende eller private. Derfor skal de krav, der stilles være ensartede og omfatte alle godkendelsespligtige tilbud, uanset ejer form.

Generel bemærkning vedr. friplejeboliger

Lov om friplejeboliger kap. 3, §§ 5 – 9, opstiller kriterierne for certificering af friplejeboliger. Certificeringen gives af Socialtilsynet og omhandler f.eks. socialpædagogisk bistand jf. servicelovens § 85. Samtidig hjemler lovens § 11, at socialministeren godkender omlægning af tilbud, etableret efter servicelovens § 108 til friplejeboliger.

Der er således allerede i dag i tilknytning til friplejeboliger etableret en betydelig certificeringsordning. Det skal naturligvis sikres, at der skabes en sammenhæng mellem Socialstyrelsens certificering og Socialtilsynets godkendelse således, at friplejeboliger ikke skal igennem en formålsløs "dobbelt" godkendelsesproces.

Socialstyrelsen gives med de nye regler en overordnet funktion i forhold til socialtilsynet, hvorfor det ligger lige for at lade de to processer smelte sammen.

Alternativt skal det fremgå eksplicit af lov om socialtilsyn, at friplejeområdet er reguleret gennem lov om friplejeboliger.

Generel bemærkning vedr. familieplejeområdet

Med lov om socialtilsyn sker der en række markante ændringer i forhold til familieplejeområdet. Der findes i dag en række selvejende aktører på familieplejeområdet, der gennem mange år har arbejdet med at finde, uddanne og føre tilsyn med plejefamilier. Tilsvarende har de via et indgående pædagogisk kendskab og kendskabet til de enkelte familier været centrale i forbindelse med anbringelsen af børn og unge i familiepleje.

Med forslag til lov om socialtilsyn lægges op til at hele dette område lægges ind under Socialtilsynet, men den konsekvens, at al den erfaring der er opbygget i landets familieplejeinstitutioner, risikere at gå tabt.

Konkret kan nævnes følgende bestemmelser i udkastet til lov om socialtilsyn. § 3, stk. 2 giver Socialtilsynet hjemmel til mod betaling at fungere som visitator af børn og unge til plejefamilier. § 5, stk. 6, giver Socialtilsynet hjemmel til at afholde de lovpligtige kurser mv. for plejefamilier. § 19, stk. 2, sikre, at kommunerne forlods betaler for tilsynet med plejefamilier, hvilket låser samtlige plejefamilier fast i det kommunale system.

Overordnet kan det anføres, at reglerne i den form de aktuelt foreligger, vil fjerne grundlaget for ikke-offentlige plejefamilier.

Med barnets reform, blev der taget en række initiativer, der skulle støtte børn i plejefamilier, herunder en styrket fokus på tilsynet. For ikke at underminere intentionerne i barnets reform bør der skabes mulighed for at lade tilsynet i den enkelte plejefamilie varetage af en plejefamilieorganisation. Det forudsætter, at der i § 19, indføres en hjemmel til at kommunerne som et alternativ til Socialtilsynet kan betale en familieplejeorganisation for at udføre opgaven eller, at man betragter en organisation, der arbejder med børn og unge i plejefamilier, kan betragtes som et egentligt socialpædagogiske tilbud.

En sådan model vil – for at fastholde tankerne i tilsynsreformen - forudsætte, at selve familieplejeorganisationen kan blive godkendt som socialpædagogisk tilbud på linje med andre socialpædagogiske tilbud. Det vil forudsætte, at der i servicelovens § 66, gives mulighed for at anbringe børn og unge i et pædagogisk tilbud, der arbejder med udgangspunkt i anbringelse i familiepleje. Her ville det samlede tilbud opnå godkendelse og med en tilføjelse i lov om socialtilsyn § 4, være underlagt socialtilsynets driftstilsyn.

Den model ville tillige løse en række andre problemer knyttet til familieplejeområdet f.eks. ville familierne nu være en del af et kollegialt fællesskab i det godkendte tilbud, der ville kunne arbejdes målrettet med pædagogik og udvikling, der ville være et tilbud kommunerne i forbindelse med anbringelser ville kunne henvende sig til og der ville indenfor rammen af tilbuddet være en løbende dialog med såvel familie som anbragte børn og unge.

Her følger Selveje Danmarks specifikke bemærkninger:

Bemærkninger til forslag til Lov om socialtilsyn

§ 1, det foreslås, at bestemmelsen afsluttes "...tilsyn med kommunale, regionale, selvejende og private tilbud jf. § 4" Tilføjelsen vil tydeliggøre hvilke tilbud, der konkret omfattes af loven.

Forslaget skal ses i sammenhæng med bemærkningerne knyttet til § 4, hvorefter også §§ 103 og 104 bør være omfattet af socialtilsynets kompetencer.

§ 2, stk. 3, og stk. 4. Alle tilbud, beliggende i en af de fem tilsynskommuner, er omfattet af et af de andre 5 socialtilsyn. I forhold til koncerner hører de enkelte dele af koncernen til socialtilsynet i den region, hvor hovedsædet er beliggende.

Hvis hovedsædet er beliggende i en af de fem tilsynskommuner, må det betyde, at tilsynet af hele koncernen flyttes til et andet tilsyn jf. stk. 2, nr. 1 – 5. Det bør tydeliggøres.

§ 3, Bestemmelsen giver Socialtilsynet en udstrakt hjemmel til at drive "privat" virksomhed mod betaling.

Der kan være områder, hvor tilsynet kan have en helt særlig viden, som f.eks. er knyttet til varetagelsen af tilsynet, og hvor det derfor kan give mening at tillade Socialtilsynet, mod betaling, at gennemføre særlige aktiviteter. Men det skal understreges, at det sker i direkte konkurrence med ikke-offentlige aktører, hvilket er ganske problematisk, hvorfor bestemmelsen bør skærpes således, at der ikke udvikles en selvstændig kursus/uddannelsesafdeling i Socialtilsynet.

Såfremt man vælger at fastholde tilsynets mulighed for at drive en form for privat konsulent forretning, skal det sikres, at der ikke sker sammenblanding af økonomien knyttet til tilsynsopgaven og konsulent forretningen. Det kan ske med tilføjelsen af et krav om, at indtægtsdækket virksomhed efter § 3, skal udskilles i en selvstændig enhed med egen økonomi og budget.

§ 4, Der bør i bestemmelsen tillige være en henvisning til servicelovens §§ 103 og 104. Da det ikke virker hensigtsmæssigt, at de tilbud holdes uden for og derfor vil ligge i en tilsynsmæssig gråzone, hvor der både på regionalt plan og i socialtilsynet skal opretholdes tilsynskompetencer. Det er desuden uklart hvem, der fører tilsyn med tilbud efter §§ 103 og 104, som er etableret af ikke offentlige aktører.

§ 4, nr. 3, her bør tillige indføres en hjemmel til, at egne værelser jf. forslag til serviceloven §66a, stk. 5, kan godkendes som et samlet tilbud på linje med f.eks. tilbud efter § 85.

Forskellen mellem de to er blot, om der er tale om et tilbud målrettet børn, eller et tilbud målrettet voksne. Det er her vel næppe hensigten, at børn skal have en dårligere retsstilling end voksne – hvilket ville være konsekvensen, hvis tilbud efter § 66s, stk. 5, ikke kan blive omfattet af den kvalitetssikring, der ligger i tilsynet.

§ 4, nr. 3, der bør specifikt henvises til SL § 67, da § 67 ikke længere er en del af § 66, stk. 1, nr. 6.

§ 4, nr. 3, b, "tilknyttet servicearealer" det skal defineres, hvad der menes med "tilknyttet". En del steder vil der være servicearealer, men de vil være beliggende på en anden adresse,

typisk i form af nogle fælles faciliteter. Løsningen kan være, at formuleringen lyder "Der er *organisatorisk* tilknyttet servicearealer....".

§ 5, Der bør indføres en hjemmel til, at et tilbud kan godkendes akut således, at akut godkendelsen sikre, at der fortsat er den nødvendige fleksibilitet i forhold til etableringen af særlige tilbud. En akut godkendelse gælder indtil socialtilsynet har foretaget en egentlig godkendelse. Det bør ske med en frist af f.eks. 1 – 2 måneder.

Som forslag til løsning af de særlige udfordringer med akutsager, kan det overvejes at indføre en mulighed for, at et godkendt tilbud efter f.eks. SL § 107, der er godkendt til f.eks. 10 pladser, samtidig kan godkendes til 2 – 3 akut pladser. Økonomien i tilbuddet vil blive beregnet ud fra de 10 pladser, men der vil indenfor den eksisterende godkendelse være mulighed for, at der i samspil med en kommune handles akut.

§ 5, stk. 5, der findes flere tilbud, hvor et tilbud er godkendt efter flere bestemmelser. Hvilket "formål" er det så, der er afgørende i forhold til at vurdere bortfaldet? Er et tilbud efter de nye regler f.eks. godkendt efter §§ 107 og 85, kan godkendelsen efter § 85 så falde bort, hvis den ikke har været anvendt i 2 år? Eller er det hele godkendelsen, der falder bort? Det sidste vil være helt urimeligt, da tilbuddet jo i hele perioden kan have været fuldt belagt efter § 107.

Derfor bør det i bestemmelsen tydeliggøres, hvordan vurderingen skal foretages.

§ 6, Her er det helt afgørende, at de krav der vil blive stillet, med hjemmel i bestemmelsen, er helt ensartede for alle tilbud uanset ejer form.

§ 8, stk. 2, det bør klart fremgå hvad "skærpet tilsyn" indebærer, og hvilke forhold der kan udløse skærpet tilsyn, samt naturligvis hvordan man som tilbud bevæger sig ud af det skærpede tilsyn.

§ 8, stk. 3, Udstedelsen af påbud kan have ganske alvorlige konsekvenser for et tilbud og de borgere der benytter tilbuddet. Der skal derfor opstilles meget klare regler for, hvordan og under hvilke forhold påbud udstedes.

Påbud kan f.eks. opdeles i *straks påbud* og *påbud med frist*. Det skal i den forbindelse understreges, at et påbud ikke kan offentliggøres før fristen er udløbet, og da kun, hvis fristen ikke er overholdt. Alternativt skal oplysningen om påbuddet ledsages af det enkelte tilbuds beskrivelse af, hvordan påbuddet er blevet efterlevet og tilsynets accept af den løsning.

§ 11, stk. 3. Selveje Danmark forstår det hensyn, der søges varetaget gennem stk. 3. Det kan dog være vanskeligt at overholde bestemmelsen, ligesom der i en række situationer kan

være meget gode grunde til, at det enkelte tilbud bør informeres om henvendelsen. Den første situation kan omfatte en henvendelse, der er så specifik, at den slet ikke kan undersøges uden, at de øvrige implicerede parter bliver opmærksomme på henvendelsen. Den anden situation kan omfatte de sager, hvor det er afgørende for tilbuddet at få informationen, for at kunne rette op på det forhold, der ligger til grund for henvendelsen.

§ 13, stk. 1. Godkendelsen af budgettet bør defineres nærmere. I dag skal kommunerne også godkende budgettet i sin helhed. Der er dog opstået en meget forskelligartet praksis omkring netop den godkendelse. Hvorfor der bør udarbejdes en standardiseret tilgang til Socialtilsynets godkendelse af budgetter i forhold til socialtilsynets godkendelse.

Tilsynet skal foretage sin godkendelse på baggrund af dette standardiserede materiale, og bør alene skride ind, hvis der i budgettet mangler midler, i forhold til at kunne levere den kvalitet, der er en forudsætning for godkendelsen. Socialtilsynet kan således ikke nægte at godkende et budget, fordi man finder, at der bruges for meget på uddannelse eller f.eks. evaluering.

Er der tale om, at der bruges for meget vil det blive synliggjort når tilbuddet fremlægger sine nøgletal og et revideret regnskab.

Det er grundlæggende Selveje Danmarks holdning, at man skal fokusere særligt på selve pointen med budgetgodkendelsen, nemlig at sikre, at det enkelte tilbud er økonomisk velfunderet som et værn mod pludselige lukninger. Det hensyn findes fint at kunne varetages med en standardiseret tilgang til budgetgodkendelsen.

Det kan anføres, at budgetgodkendelsen tillige handler om at kontrollere priser mv. Men netop den kontrol vil fremover ligge i offentliggørelsen af økonomiske nøgletal. Tal der i virkeligheden langt bedre oplyser om sammenhængen mellem takst og indhold.

§ 14, stk. 2, det skal bemærkes, at det ikke er helt entydigt hvad der ligger i forvaltningsrevision. Dette kan efterfølgende søges løst ved, at der udarbejdes en beskrivelse af forvaltningsrevision på det sociale område.

§ 14, stk. 3, det skal bemærkes, at det kan være betænkeligt at stille et særligt krav til revisor om, at denne af egen drift skal oplyse Socialtilsynet om forhold, der kan bringe revisor i tvivl. Revisor vil ofte være tilbuddets betroede rådgiver, og den tillid vil ikke være tilstede, hvis revisoren skal "sladre", om den der søger rådgivning.

Det siger sig selv, at såfremt der er problemer knyttet til godkendelsen, vil revisor i forbindelse med selve revisionen og gennemførelsen af forvaltningsrevision skulle informere om de forhold. Det bør være tilstrækkeligt.

§ 19, Bestemmelsen indfører en betaling for godkendelse. Dette er nyt og betyder, at selve tilgangen til godkendelsen bør være baseret på et mere ensartet grundlag, ligesom prisen for selve godkendelsen bør være geografisk standardiseret.

Visse tilsyn har tidligere taget sig god tid når ansøgninger om godkendelse er blevet behandlet. Hvis det er en praksis, der vil fortsætte, og såfremt man fastholder en omkostningsbaseret tilgang, så vil det betyde, at omkostningerne ved at blive godkendt bliver meget store.

Det ligger i selve tilsynsreformen, at alle tilbud skal re-godkendes i løbet af 2014 – 2015. Den re-godkendelse er ikke det samme som en ny-godkendelse. I det omfang der overhovedet pålægges en takst for re-godkendelsen, så bør taksten være ensartet og gældende for alle tilbud i hele landet.

Omkring beregningen af tilsynstaksten er det vigtig, at den er generel og således ensartet for alle tilbud uagtet ejer form.

Bemærkninger til ændring af lov om social service mv.

§ 4, stk. 4. Bestemmelsen søger at sikre den helt afgørende fleksibilitet, der er nødvendig for at kunne finde pædagogisk holdbare løsninger i en række akut sager, og giver derfor mulighed for, at en borger kan placeres i et ikke godkendt tilbud i 3 uger med mulighed for forlængelse i yderligere 3 uger.

I lov om socialtilsyn § 3 (eller andre steder) er der ikke opstillet nogen krav til hvilken frist der er, når en ansøgning om godkendelse skal behandles. Skeler man til praksis i dag, så kan der findes sager, hvor godkendelsesprocessen fra tilsynets side har varet mere end et år.

Opstilles der ikke regler for, hvordan et akut tilbud kan godkendes inden for fristen af 3 + 3 uger, så er der risiko for, at den enkelte borger ender som kasterbold mellem forskellige midlertidige akuttilbud. Borgeren bliver en kasterbold fordi den anbringende kommune, efter 3 eller 6 uger, er tvunget til at udskrive borgeren og placerer vedkommende i et nyt midlertidigt tilbud osv. Pointen i bemærkningerne, om at borgeren indenfor de 3 uger vil kunne blive flyttet til et godkendt tilbud, er netop baseret på en antagelse om, at et sådan findes, men i praksis er det ofte set, at det faktisk har været nødvendigt at skabe et helt nyt akuttilbud for at kunne rumme en borger.

Selveje Danmark peger på følgende forslag til løsning:

1. Der opstilles en frist for godkendelse af akut etablerede enkeltmandstilbud på f.eks. 3 uger. Godkendelsen skal være baseret på en standardiseret tilgang til godkendelsen, og godkendelsen skal efter kort tid følges op af et tilsynsbesøg, i forbindelse med hvilket de finere detaljer kan gennemgås.

2. Der etableres mulighed for, at der i tilknytning til et godkendt tilbud såfremt der ansøges herom, tillige gives godkendelse af et antal akutpladser. Disse vil ikke indgå i vurderingen af pladsprisen, da de netop er akutpladser og således ikke nødvendigvis anvendt. Når de anvendes sker det på samme værdigrundlag og pædagogiske platform som det godkendte tilbud og prisen aftales direkte mellem stedet og den anbringende kommune.

§ 5, stk. 7. Det skaber nogen uklarhed, hvad der reelt ligger i det regionale tilsyn med egne tilbud. I det omfang, der er indgået en aftale med en kommune om anvendelse af samtlige pladser, er det så kommunen eller det nye socialtilsyn, der fører tilsyn med tilbuddet? I det omfang det er socialtilsynet, virker det uhensigtsmæssigt ikke at placere hele tilsynskompetencen i socialtilsynet frem for, at der nu skal fastholdes et parallelt regionalt tilsyn.

Tilsvarende er det uklart hvem, der fører tilsyn med tilbud efter f.eks. §§ 103 og 104 som er etableret af ikke-offentlige aktører.

Selveje Danmark anbefaler, at §§ 103 og 104 medtages i lov om socialtilsyn § 4 (se ovenfor).

§ 66, stk. 2, henvisningen til § 66a, stk. 6 er lidt uklar, da stk. 6 synes at være en ankebestemmelse, der i sig selv henviser til sig selv.

§ 66a, stk. 5, der er tale om en videreførelse af de tidligere meget uklare bestemmelser omkring godkendelse af "egne værelser". Bestemmelsen lyder at værelset skal være godkendt som generelt egnet, hvilket i realiteten betyder, at der er tale om arkitektonisk /teknisk godkendelse, der intet har at gøre med den pædagogik der anvendes i og omkring værelset.

I praksis dækker "ung på eget værelse" over meget forskellige situationer – fra anbringelsen af en ung der blot har brug for ganske lidt støtte og et sted at bo, til anbringelse af unge med meget krævende pædagogiske udfordringer, hvilket ofte er unge, der ikke længere kan rummes af et egentligt døgntilbud.

Selveje Danmark vil forslå, at der i lov om socialtilsyn § 4, stk. 3, tillige laves en henvisning til § 66a, stk. 5. Det vil betyde, at man i de tilfælde hvor der arbejdes intensivt pædagogisk med unge i egen bolig kan gives en samlet godkendelse af hele stedet, på linje med det, der efter de nye regler kan gives for tilbud hvor der sker anbringelse efter f.eks. § 85.

§ 123, stk. 4, bestemmelsen omkring magtanvendelse viser behovet for, at det overvejes, at der nedsættes et udvalg, som skal se på magtanvendelse og de forskellige måder magtanvendelse finder anvendelse i lyset af, at der ofte vil kunne være tale om situationer hvor f.eks. forældremyndighedsindehaveren ikke er tilstede.

§ 148a, stk. 1, Bestemmelsen er noget uklar. Hvad er det præcis kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med? I det omfang, der er tale om tilbud svarende til de tilbud der er omfattet af socialtilsynets kompetencer så bør tilsynet placeres i socialtilsynet.

§ 148a, stk. 3, bestemmelsen er meget uklar. Efter lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 1 er plejefamilier og kommunale plejefamilier omfattet af socialtilsynets tilsyn. Hvad er det så præcis der står i § 148a, stk. 3? Af bemærkningerne fremgår det, at bestemmelsen lægger tilsynet hos den anbringende kommune, dette forekommer ganske problematisk da opgaven jo netop synes at ligge i socialtilsynet. Omkring unge på eget værelse henvises til bemærkningerne knyttet til § 66a, stk. 5 ovenfor.

Afsluttende bemærkning

Som nævnt indledningsvist støtter Selveje Danmark op om etableringen af et Socialtilsyn og den bagvedliggende reform. Det skal dog samtidig bemærkes, at selve implementeringen berører en række elementer og, at den vil kunne have effekter, der kan være ganske vanskelige at gennemskue på forhånd.

For at sikre, at intentionerne i den samlede reform ikke fortabes, skal Selveje Danmark derfor anbefale, at der nedsættes et evalueringsudvalg, der i løbet af 2014 – 2015 løbende kan forholde sig til utilsigtede konsekvenser og i forhold til Socialministeren indstille til revision af f.eks. lov om socialtilsyn. Selveje Danmark deltager på vegne af sine medlemmer gerne i dette fremadrettede arbejde.

Dette er Selveje Danmarks bemærkninger til det fremsendte. Selveje Danmark ser frem til fortsat at bidrage konstruktivt til processen.

Med venlig hilsen

Jon Krog
Branchedirektør, Selveje Danmark